

→ Protesterna i Hongkong | SvD.se

Clara, 21 år, som är född och uppvuxen i Hongkong, har deltagit i ett tjugotal demonstrationer under sommaren. Foto: Jonas Gratzner

Delseger – men rädslan för Kinas övervakningssystem fortsatt stor

En stor delseger för demonstranterna i Hongkong – men kampen är inte över. Smarta kameror på lyktstolparna och id-sensorer trots ständigt bevakna demonstranterna, som vittnar om en stad som liknar Kinas övervakningssamhälle.

Johan Augustin

HONGKONG Det omtvistade lagförslaget som utlöste massprotesterna i Hongkong dras formellt tillbaka – men striden är inte över för demonstranterna. Rädslan och hotet från Fastlandskina består.

Clara är nervös. Hon går förbi en regeringsbyggnad i centrala Hongkong, iklädd en svart mask som täcker större delen av ansiktet. Masken skyddar för de uppsatta kamerornas igenkänning, men även mot att någon förbipasserade ska ta en bild när hon står tillsammans med utländska journalister.

Trots att hennes familj uttryckligen har visat sitt missnöje mot

att Clara figurerar i media låter hon sig intervjuas.

– Min mamma är rädd, men jag känner att det är mitt ansvar att visa världen vad som händer i Hongkong, säger 21-åringen.

Född och uppvuxen i Hongkong har hon deltagit i ett tjugotal demonstrationer under sommaren – vilket kan leda till problem när hon vill lämna staden. Att resa till Kina är helt uteslutet, eftersom Clara har vänner som deltagit i protesterna – och blivit arresterade när de korsat gränsen till Kina.

Kameraövervakningen i Hongkong har accelererat under de senaste åren och tiotusentals kameror följer aktiviteten på gator och torg. Regeringen hävdar att kamerorna ska motverka våld, men många invånare upplever motsatt effekt.

Demonstranter har således förstört lyktstolpar som sågs innehålla den senaste ansiktsgigenkänningstekniken från Kina.

Nervositeten lyser igenom. Cla-

ra ber gång på gång att inte få sitt riktiga namn publicerat, eller att bilderna och hennes berättelse ska avslöja hennes identitet.

– Hongkong är inte detsamma längre, säger Clara som har blivit uppmuntrad av många närstående att flytta utomlands.

När Claras kollega skulle flyga från Hongkongs flygplats genomsköttes hennes mobil – och hon fick frågan varför den innehöll bilder på protester.

Samtidigt som Kina har varit pressat att lösa Hongkong-konflikten före den 1 oktober – datumet då landet firar grundandet av folkrepubliken – har spänningarna ökat i staden. Clara har varit orolig för att det kan leda till att kinesiska trupper kan komma att inta staden.

– Antingen ser vi det scenariot, eller så måste länder som USA och England pressa Kina till att ändra sin hållning.

Det är inte bara kameror som jagar medborgare som Clara. Sensorläsare skannar av id-kort

” De kommer att svartlista alla som motsätter sig den kommunistiska invasionen.

Tvåbarnspappas tankar om att Kina infiltrerar Hongkong.

som människor bär på sig – och kan sedan koppla personen i fråga till olagliga protester – vilket kan leda till arresteringar.

Ständig övervakning har fastlandskineser redan vant sig vid. Nere vid Tsim Sha Tsui-promenaden blickar en man ut över de neonfärgade skyskraporna på andra sidan vattnet.

Tvåbarnspappan bor i Kina och vill kalla sig för ”The Last Stand”. Han har kommit till Hongkong för att delta i de pågående protesterna och rapportera om dem på

ett anonymt Twitterkonto, där han även skriver om politiska händelser i Kina.

Lite senare ska han bege sig till flygplatsen för att sluta upp med de demonstranter som har som mål att lamslå den internationella flygtrafiken till och från staden. Han är medveten om att han riskerar sin säkerhet genom att visa sig med demonstranterna – men det är ett pris han är villig att betala för att få till en förändring.

– Jag kan försvinna när som helst, och då har inte mina barn längre någon pappa, säger han.

Kinas internetpolis kontrollerar sociala mediekonton, och han säger att Kinas välorganiserade PAP-militärpolisstyrka sedan länge bistår Hongkongpolisen under protesterna.

Enligt honom har poliserna i stället för kantonesiska, det vanligaste språket i staden. Det har därför florerat misstankar om att Kinas poliser klär ut sig till Hongkongpoliser.

Studenterna Jovy Liu och Cadence Chan under en av stadens övervakningskameror. Foto: Jonas Gratzner

Han säger också att lokala medier filmade när polisen slog demonstranter med batonger i tunnelbanan, samtidigt som de använde pepparspray mot dem som satt på golvet i vagnarna.

Tvåbarnspappan tror att det är tecken på att Kina infiltrerar Hongkong för att ingjuta skräck i befolkningen och markera. – De kommer att svartlista alla som motsätter sig den kommunistiska invasionen.

Han är rädd för att det bara är en tidsfråga innan människor plötsligt börjar försvinna även i Hongkong, som en rad bokhandlare redan har gjort. För att sedan dyka upp i kinesiska fängelser, exempelvis den svensk-kinesiske

författaren och förläggaren Gui Minhui.

Utanför ett shoppingcenter i Kowloon Bay sitter studenterna Jovy Liu och Cadence Chan på en bänk och pluggar. De bevakas av kameror uppsatta på smarta lyktstolpar i den lilla parken som omger gallerian. Ett par av kamerorna i området har vandaliserats av demonstranter.

– Förut fanns det bara kameror i centrum. Men nu är vi bevakade var vi än går, säger Jovy Liu.

Båda tycker att Hongkong fortfarande är en säker stad, även om de säger att regeringen hävdar annat för att kunna öka bevakningen.

– De skyller på ökad brottslighet, så att de kan hålla koll på oss hela tiden, säger Cadence Chan. ■

Hongkongbörsen rusade efter besked om att lagen dras tillbaka

Hongkongbörsens storbolagsindex Hang Seng steg brant i går efter uppgifter om att Hongkongs ledare Carrie Lam kommer att formellt dra tillbaka förslaget om ny lag som ska tillåta utlämningar till Kina.

Det breda indexet MSCI Hongkong var på väg mot den bästa handelsdagen sedan 2011, 4,6 procent upp, enligt Bloomberg. I storbolagsindexet som stäng-

de 3,9 procent upp fanns flera sektorer och bolag som varit särskilt drabbade när protesterna breddat ut sig i staden.

Tågoperatören MTR, vars tunnelbanelinjer till och från flygplatsen utsatts för omfattande ödeläggelse och även hamnat i skottgluggen för myndigheterna då man i vissa fall ansetts ha underlättat protesterna, rusade 6 procent. **Direkt**

→ Det nya Kina | SvD.se

USA-städernas beslut – förbjuder id-kameror

Rädsla för statlig övervakning – därför har tre städer i USA förbjudit ansiktsgigenkänning. Mardrömmen är att bli som Kina, som bygger en ”digital diktatur” och kan spåra varenda steg som både befolkning och företag tar.

Elisa Amorelli
elisa.amorelli@svd.se

Ansiktsgigenkänning kan göra att varenda steg du tar, varenda beslut och handling – kan identifieras och spåras.

I maj i år röstade San Francisco igenom att förbjuda lokala myndigheter att använda tekniken. En månad senare gjorde Somerville i Massachusetts samma sak, och ytterligare en månad senare stod Oakland på tur.

– Ansiktsgigenkänning och övervakning är väldigt kontroversiellt i USA, speciellt när det handlar om att polisen ska använda det, säger Ian Higham, USA-kännare och statsvetare vid Stockholms universitet.

Kontroversen grundar sig främst i att man starkt tror på individens rätt mot staten, och att många amerikaner litat mer på privata företag – än polisen och staten, säger Higham.

– Det var därför inte så många brydde sig när Apple lanserade telefoner med ansiktsgigenkänning. Oron handlar mer om att staten ska kunna övervaka befolkningen.

Higham jämför med hur det ser ut i Sverige där det på nätet lätt går att hitta personers privata kontaktuppgifter, födelse-datum och foton på var de bor. Det inte alls lika accepterat i USA, säger han.

– Det gör att ansiktsgigenkänning känns ännu mer främmande

för amerikaner än svenskar eller andra européer.

I amerikanska städer som San Francisco och Sommerville – där ansiktsgigenkänning förbjudits – är många rädda för hur tekniken kan komma att utvecklas. Skräckexemplet är kanske att bli som Kina.

– Jag tror att man blir allt mer rädd för auktoritarism i USA och ser på Kina som ett land man inte vill bli som, säger Ian Higham.

SvD har tidigare berättat om hur kinesiska medborgare poängbedöms av staten, med hjälp av ansiktsgigenkänning.

Ett komplext nätverk av över 200 miljoner övervakningskameror ser till att det inte finns

använda tekniken i sitt arbete.

– Det är kopplat till att man är rädd för att polisen ska använda ansiktsgigenkänning för att identifiera och deportera migranter, men också tysta meningsmotståndare, säger Higham.

Även Nils Henckel, jurist på svenska Datainspektionen anser att tekniken kan användas på ett integritetskränkande sätt:

– Det är en väldigt effektiv teknik om man vill kontrollera sin befolkning och ger väldigt långtgående möjligheter till att kartlägga folks liv, säger han.

I Sverige skiljer sig situationen från både Kina och USA. Här är det lagligt att exempelvis ha kameror som anonymt identifierar kön, ålder eller rörelsemönster. Men när det i stället handlar om att identifiera fysiska karaktärsdrag som kopplas ihop med en individ – är lagstiftningen mer komplicerad, säger Nils Henckel.

– För att kunna behandla biometrisk data måste man uppfylla vissa krav i dataskyddsförordningen, GDPR. Uppfyller man inte de kriterierna så är ansiktsgigenkänning i Sverige förbjudet, säger han.

” Det är en väldigt effektiv teknik om man vill kontrollera sin befolkning.

Nils Henckel, jurist på svenska Datainspektionen.

ett enda oövervakat skrymsle att gömma sig i.

Tekniken används på flera håll i världen. Japan tillkännagav i fjol att den ska användas vid de olympiska spelen i landet

nästa år för att minska köerna vid säkerhetskontroller.

I USA finns teknikens motståndare främst hos landets vänster-sympatisören, enligt Ian Higham. Den demokratiska presidentkandidaten Bernie Sanders har föreslagit ett totalförbud mot att polisen ska få

Ett färskt exempel på Sveriges hantering av frågan är hur en gymnasieskola i Skellefteå i augusti fick böta 200 000 kronor, efter att ha använt ansiktsgigenkänning för att registrera elevernas närvaro.

Även i Sverige har Datainspektionen börjat märka att personer är oroliga över den nya teknikens frammarsch.

– Tittar man på klagomål som vi får in så finns det flera som uppmärksammar det här. Det finns en rädsla för att tekniken används på fel sätt, säger Nils Henckel. ■

Sheriff Jeff Talbot visar hur de använder ansiktsgigenkänning för att få hjälp att lösa brott. Foto: Gillian Flacus/AP